

Odlišné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa
k rozhodnutiu II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky
vo veci sp. zn. II. ÚS 361/2016

Vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ] a mal. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľa“) vedenej pod sp. zn. II. ÚS 361/2016 som bol ako sudca spravodajca predkladateľom návrhu nálezu, ktorým by Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) rozhodol, že základné právo sťažovateľov na starostlivosť o deti a ich výchovu a právo dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 CoP 62/2015 z 15. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) porušené boli.

Vo veci bol členkou senátu predložený protinávrh nálezu o nevyhovení sťažnosti, ktorý získal v senáte potrebnú väčšinu dvoch hlasov (ďalej aj „väčšinový nález“). Väčšinový nález som nepodporil, pretože nesúhlasím s jeho výrokom ani odôvodnením. Navyše sa domnievam, že napadnuté rozhodnutie v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, a zároveň z povahy prieskumného rozhodovania (*ex natura sua*) vyplýva, že ani väčšinový nález, nerešpektujú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa aspektov práva na súkromný a rodinný život maloletých a rodičov maloletých (porov. napr. *Voleský v. Česká republika*, rozsudok ESLP z 29. 6. 2004, č. 63627/00, bod 117; *Mustafa a Armaga Akn v. Turecko*, rozsudok ESLP zo 6. 4. 2010, č. 4694/03, bod 22). Rozhodol som sa preto k väčšinovému nálezu pripojiť podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odlišné stanovisko.

Vo veci sťažovateľov všeobecné súdy svoje rozhodnutia o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky postavili na záveroch, podľa ktorých (i) maloletý dosahuje vynikajúce výsledky v škole, ktorú navštevuje v Ružomberku, okrem toho si veľmi pozitívne rozvíja svoj talent v mimoškolských činnostiach a v prípade jeho zverenia do striedavej rodičovskej starostlivosti by došlo podľa všeobecných súdov v tomto období k vážnemu narušeniu, ba až k znemožneniu výkonu minimálne niektorých z týchto ďalších činností, ktoré vykonáva popri štúdiu. Zároveň všeobecné súdy dodali, že v (ii) prípadoch, kde komunikácia rodičov dieťaťa je problematická a ich vzťahy sú vážne narušené, nie je v zásade striedavá rodičovská starostlivosť vhodným spôsobom úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Súdy taktiež (iii) argumentovali príliš veľkou vzdialenosťou medzi Bratislavou a Ružomberkom (približne 270 km).

Čo sa týka prvého dôvodu, na ktorom Okresný súd Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) a následne i krajský súd postavili svoje rozhodnutia, takýto dôvod (argumentácia návštevou školy a vykonávaním mimoškolských aktivít) *prima facie* nie je podľa môjho názoru možné považovať za legitímny a relevantný, keďže sa týka prakticky všetkých školopovinných detí a jeho uplatnenie by v podstate znamenalo, že princíp rovnosti rodičov, pokiaľ ide o starostlivosť o maloletých, by nebolo možné adekvátne uplatniť a striedavá starostlivosť ako inštitút najviac sa približujúci „ideálnemu“ stavu spoločnej starostlivosti *by bol prakticky neuplatniteľný* v prípadoch, keď rodičia maloletého nežijú v jednej obci.

Naopak, situácii, ak by maloletý zverený do striedavej starostlivosti rodičov žijúcich v dvoch rôznych obciach/mestách ako školopovinné dieťa musel navštevovať z tohto dôvodu dve rôzne základné školy, nekladie prekážky – ako to inak konštatuje aj samotný väčšinový nález – ani platná legislatíva.

Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len „zápis“). Zápis sa koná od 1. apríla do

30. apríla, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku.

Podľa § 20 ods. 5 školského zákona žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt (ďalej len „spádová škola“), ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.

Väčšinový nález paradoxne, ale výstižne poukazuje aj na to, že podľa usmernenia Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2013 (dostupné na <<https://www.minedu.sk/data/att/4820.pdf>>) ak súd pri rozhodovaní o striedavej starostlivosti právoplatným rozhodnutím alebo schválenou dohodou určí, že dieťa bude striedavo navštevovať dve základné školy, je potrebné takéto rozhodnutie súdu rešpektovať. Rovnako je správne, ako cituje väčšinový nález, poukázať, že aj prax všeobecných súdov potvrdzuje, že takéto rozhodnutia všeobecných súdov o určení dvoch základných škôl, ktoré má maloleté dieťa v prípade určenia striedavej starostlivosti navštevovať, nie sú výnimočné (uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Cop 46/2014 zo 17. septembra 2014, rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 11 P 100/2015 z 11. januára 2016; bližšie pozri väčšinový nález, bod 15).

Podľa môjho náhľadu krajský súd v napadnutom rozsudku nijak nepreukázal, že zverenie do striedavej starostlivosti a s tým spojené navštevovanie dvoch základných škôl by dieťa stresovalo alebo takéto rozdelenie predškolskej dochádzky by naň zásadným spôsobom negatívne vplývalo. Dodávam, že pre dieťa a jeho budúcnosť má veľký význam práve obdobie, keď musí plniť svoje školské a ďalšie povinnosti a keď je viac než inokedy potrebné, aby sa do jeho výchovy zapojili obaja rodičia tak, aby mohlo čo najviac ťažiť zo znalostí, skúseností a výchovných a pedagogických schopností oboch rodičov, nielen jedného z nich. Možnosť väčšieho zapojenia oboch rodičov do výchovy dieťaťa v období, keď sú na neho kladené zvýšené nároky a keď musí spoločne s rodičmi prekonávať rôzne prekážky a riešiť problémy, má význam i pre prehĺbenie vzájomných citových väzieb medzi nimi a

rodičov vedie k zodpovednosti za budúcnosť dieťaťa. Nejde teda iba o právo oboch rodičov podieľať sa na výchove svojho dieťaťa, ale tiež o sledovanie jeho „*najlepšieho záujmu*“, keď široký styk s oboma rodičmi aj počas školského roku bude pre dieťa prínosom a obohatením. Rovnako návštevu dvoch základných škôl v dvoch rôznych mestách (Ružomberok a Bratislava) nie je možné považovať za prekážku dobrých študijných výsledkov alebo dôvod, aby dieťa upustilo od svojich mimoškolských aktivít v jednom meste. Naopak, je to priestor pre širšiu socializáciu dieťaťa, pre spoznanie odlišného prostredia („rozšírenie obzoru“) a pre rozšírenie možností pre mimoškolské aktivity.

K druhému okruhu výhrad, pre ktoré sa všeobecné súdy nerozhodli pre striedavú starostlivosť o maloletého a podľa ktorých v prípadoch, kde komunikácia rodičov dieťaťa je problematická a ich vzťahy sú vážne narušené, nie je v zásade striedavá rodičovská starostlivosť vhodným spôsobom úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, odkazujem na vykonané dokazovanie pred všeobecnými súdmi a na nasledujúce závery z neho vyplývajúce:

- (i) kolízny opatrovník maloletého vo svojom prednese na pojednávaní 4. septembra 2014 uviedol, že vyjadrenia maloletého sú také, že chce bývať v Bratislave s otcom;

- (ii) maloletý [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi na pojednávaní 4. septembra 2014 uviedol, že chce bývať v Bratislave, pretože tam má kamarátov a starého rodiča a chce tam navštevovať školu. Do Ružomberka by chcel chodiť na víkendy a predstavoval by si to tak, že by to bolo presne naopak, ako to bolo v tom čase;

- (iii) z úradného záznamu o zisťovaní názoru maloletého dieťaťa z 15. apríla 2013 vyplynulo, že s ním bol vykonaný pohovor na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „UPS VaR“), kde prišiel za prítomnosti oboch rodičov. Uviedol, že sa má dobre, do školy teraz chodí v Ružomberku na [REDAKOVANÉ] ulici, predtým navštevoval školu na [REDAKOVANÉ] ulici v Bratislave. V škole sa mu veľmi nepáči, nerád tam chodí, pretože pani učiteľka [REDAKOVANÉ] dosť kričí. Keď je doma s matkou, ona pozerá televízor, on sa nudí alebo pozerá s ňou, avšak u otca sa nenudí, hrá sa s chameleónmi alebo

so škrečkami. Na otázku, ako často je s otcom, uviedol, že dva dni, s matkou dva týždne a potom opäť s otcom dva dni, čo je pre neho málo, pretože by s ním chcel byť cez týždeň a potom dva dni s matkou;

- (iv) okresný súd na pojednávaní z 11. septembra 2015 vypočul znalkyňu PhDr. [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla, že maloletý by mal teoreticky zvládnuť striedavú starostlivosť, a teda striedanie Ružomberka a Bratislavy. Uviedla, že v rámci rozhovoru „*preferoval zverenie do výlučnej starostlivosti otca, striedavú starostlivosť nevyklúčil*“. Podľa znalkyne sú dôležití obaja rodičia, ako aj ich prístup pri realizácii tejto formy starostlivosti, a to nielen teoreticky, ale aj prakticky, a vonkajšie podmienky, aby sa dokázali zladíť školy, ktoré by maloletý navštevoval. Podľa jej slov je predpoklad, že striedavá starostlivosť by nebola realizovaná na úkor dieťaťa, pretože ide o záujem ich dieťaťa. Znalkyňa odporučila 2-týždňový interval striedania a mali by byť pevne stanovené pravidlá. Dieťa má oboch rodičov rado. Sú tu väzby s kamarátmi a mesiac by už bol podľa nej veľmi veľa. Je predpoklad, že pokiaľ by tu bola striedavá výchova, otec bude mať možnosť venovať sa dieťaťu aj počas školských povinností a znalkyňa nevidí zmysluplný dôvod, prečo by mal zanedbávať učenie syna a školskú dochádzku. Znalkyňa PhDr. [REDAKOVANÉ] uviedla, že otec je spôsobilý vychovávať maloletého, zabezpečiť jeho vývinové potreby a stabilné výchovné prostredie s tým, že podľa jej názoru by momentálne mali byť vytvorené podmienky, aby mohla fungovať striedavá starostlivosť – je to v záujme maloletého.

V prvom rade som nútený konštatovať, že všeobecné súdy nekládli žiaden dôraz na vyjadrenie maloletého [REDAKOVANÉ] o tom, že chce bývať s otcom, resp. že s ním chce tráviť viac času v Bratislave. Rozhodnutím zveriť maloletého [REDAKOVANÉ] do osobnej starostlivosti matky prakticky „*odignorovali názor a vôľu maloletého*“. Zároveň všeobecné súdy neuviedli žiadne presvedčivé (legitímne) argumenty, ktorými by reagovali na zistenia kolízneho opatrovníka, pracovníka referátu poradensko-psychologických služieb UPSVaR alebo znalkyne týkajúce sa vôle maloletého byť častejšie s otcom, resp. týkajúce sa zmysluplnosti a vhodnosti striedavej starostlivosti.

Naopak, sám okresný súd pozitívne hodnotil rodinnú situáciu a uvádza, že „*na základe výsledkov vykonaného dokazovania a to znaleckého dokazovania, ako aj*

zo správ z prešetrenia pomerov v domácom prostredí matky, v domácom prostredí otca, súd zistil, že obaja rodičia sú spôsobilí mal. dieťa vychovávať a to jednak s prihliadnutím k štruktúre ich osobnosti, k ich zdravotnému stavu, ako aj vzhľadom na vytvorené domáce prostredie u matky a u otca, ktoré splňa v potrebnej miere všetky nároky na výkon výchovy a starostlivosti o mal. dieťa. Navyiac je potrebné konštatovať, že mal. dieťa oba tieto prostredia pozná, keď v byte otca v Bratislave žil od svojho narodenia počas spolužitia rodičov až do augusta 2012. Matka v zásade voči inštitútu striedavej osobnej starostlivosti neuvádzala námietky...“.

Ak všeobecné súdy konštatovali, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov aktuálne nie je v súlade so záujmami maloletého dieťaťa, a to z dôvodu, že sú prítomné dôvodné pochybnosti v otázke zabezpečenia stability budúceho výchovného prostredia maloletého a existujúcich sociálnych väzieb, čo má právne relevantný vplyv na ďalší zdravý fyzický a psychický vývoj maloletého dieťaťa, nevychádzali podľa môjho názoru zo zisteného skutkového stavu a z vykonaných dôkazov, ktoré preukazujú spôsobilosť otca aj matky zabezpečiť maloletému vhodné, stabilné a podnetné výchovné prostredie v Bratislave a Ružomberku v spojení s možnosťou budovania a rozvíjania sociálnych väzieb v oboch mestách.

Zarážajúce je, že všeobecné súdy si boli vedomé dokázaného skutkového stavu, ktorý preukazoval spôsobilosť otca riadne vychovávať maloletého v zdravom sociálnom prostredí (sám okresný súd vo svojom rozsudku uvádza: „... je daná spôsobilosť otca v plnom rozsahu vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu výkonom starostlivosti o mal., je nepochybné, že otec má vytvorené všetky predpoklady z hľadiska štruktúry osobnosti, ale aj z materiálneho hľadiska, starostlivosť o mal. po všetkých stránkach riadne zabezpečiť, zároveň jednoznačný záujem otca vykonávať starostlivosť o mal. s tým, že vzájomné citové väzby medzi otcom a dieťaťom sú silné, a preto otec musí mať zabezpečené právo v najväčšom možnom rozsahu, ktorý je však limitovaný zistenými skutočnosťami podieľať sa na výkone rodičovských práv“), napriek tomu nerozhodli o striedavej starostlivosti s odôvodnením, že v prípade narušenia komunikácie medzi rodičmi nie je striedavá

starostlivosť vhodným spôsobom úpravy vzťahov medzi rodičmi a maloletým. Pritom pri striedavej starostlivosti, kde dieťa navštevuje striedavo otca a matku v súdom stanovených časových intervaloch (dvojtyždňových, mesačných a pod.) každého v inom meste a v inej domácnosti, je priestor pre „ohrozenie“ maloletého dieťaťa komunikačnými problémami medzi rodičmi zredukovaný a do popredia sa dostáva skôr otázka, či každý z rodičov je pripravený zvládnuť starostlivosť o maloleté dieťa v danom meste a v danej domácnosti počas spoločne stráveného času s maloletým v súdom stanovenom čase a či má maloleté dieťaťo vybudovaný priaznivý vzťah s oboma rodičmi. V prerokováanej veci pritom bolo jednoznačne dokázané, že otec, ako aj matka maloletého sú schopní riadne plniť svoje rodičovské povinnosti voči maloletému v čase, keď sú s maloletým dieťaťom v kontakte v meste, kde bývajú, a zároveň bolo dokázané, že maloletý [REDAKOVANÉ] má rád oboch rodičov, s oboma má vytvorený pozitívny a vrúcny vzťah, cíti sa u oboch rodičov dobre (dokonca sám maloletý preferoval starostlivosť otca a žiadal viac času tráviť s ním v Bratislave) a v oboch mestách má vytvorené sociálne väzby (kamarátov, škola...).

Pokiaľ všeobecné sudy poukazujú na vzdialenosť bydlísk toho-ktorého rodiča, t. j. vzdialenosť bydliska matky v Ružomberku a bydliska otca, ktorý je v Bratislave, čo predstavuje približne 270 km a podľa všeobecných súdov už samotný presun maloletého z miesta bydliska matky do bydliska otca a späť v prípade dvojtyždňových intervalov striedania by bol náročný nielen pre dospelého, ale predovšetkým pre dieťa, uvádzam, že všeobecné sudy nepostulovali, že by maloletý alebo ktorýkoľvek z rodičov uvedenú trasu nemohli absolvovať zo zdravotných či obdobných dôvodov. Taktiež všeobecné sudy nekonštatovali, že by prekážkou presunu rodičov s maloletým medzi dotknutými mestami bola zlá finančná (ekonomická, materiálna) situácia rodičov.

Čo sa týka samotnej vzdialenosti medzi mestami, pripomínam, že v 21. storočí prekonanie danej vzdialenosti zďaleka nie je problematické, veď maloletý túto vzdialenosť už pravidelne absolvuje v rámci styku s otcom. Okrem toho možno dodať, že Slovenská republika disponuje solídny vlakovým spojením medzi Bratislavou a Ružomberkom a vlakový presun medzi týmito mestami trvá 3 až 3,5 hodiny, čo

v pomere k 336 hodinám stráveným maloletým dieťaťom s rodičom v prípade dvojtýždňových intervalov striedavej starostlivosti nie je podstatný a premárnený čas. Nie je ani v dnešnej dobe výnimočné stretnúť deväťročné, šesťročné či mladšie maloleté deti (maloletý ■■■■■ mal v čase rozhodovania krajského súdu takmer 10 rokov) s rodičmi cestovať vlakom dlhší čas (aj viac ako 3,5 hodiny) naprieč Slovenskom (výlet, návšteva a pod.). Zároveň sa Slovenskej republike podarilo postaviť diaľničné spojenie medzi Bratislavou a Žilinou, cesta motorovým vozidlom z Bratislavy do Ružomberka trvá približne 2 hodiny aj 50 minút, čiže ani z tohto pohľadu nie je vzdialenosť medzi Bratislavou a Ružomberkom prekážkou, keďže na presun možno využiť pomerne rýchle spojenie cestnou sieťou. Predsa aj samotný okresný súd poukazuje v odôvodnení napadnutého rozsudku na možnosť využiť čas strávený presunom z Ružomberka do Bratislavy na vzájomné prežívanie spoločných chvíľ otca s maloletým ■■■■■ a spoznávanie okolitého sveta: „... *aj čas strávený cestou s mal. môže znamenať pre oboch zmysluplne využitý čas z hľadiska ich vzájomnej blízkosti, vzájomného prežívania spoločných chvíľ a podľa názoru súdu túto cestu môžu spojiť s rôznymi poznávacími výletmi na trase, nemusí sa jednať len o jednoduchý presun z Ružomberka do Bratislavy...*“ Navyše, ak sa všeobecným súdom pozdával v prípade striedavej starostlivosti presun maloletého dieťaťa z Bratislavy do Ružomberka a naopak v dvojtýždňových intervaloch ako príliš častý, nič mu nebránilo určiť iný, dlhší interval (tri týždne, mesiac...).

Aprobovanie logiky všeobecných súdov by malo podľa mojej mienky za následok, že v prípade väčšej vzdialenosti miest, v ktorých oddelene žijú rodičia maloletého dieťaťa (napr. Holíč vs. Humenné, Kúty vs. Michalovce alebo napr. vo väčších štátoch v rámci Európskej únie, ako sú Spolková republika Nemecko, Francúzsko, Poľsko a pod.) by striedavá starostlivosť (resp. obdobné inštitúty *shared custody* či *joint custody* v členských štátoch Európskej únie) alebo reálne uplatnenie práva oboch rodičov v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove bolo *a priori* vylúčené. Takýto výklad však nemožno na účel ochrany ústavného práva na rodinný život, práva na starostlivosť o deti a ich výchovu, práva

dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a na účel *reálneho* uplatnenia princípu sledovania *najlepšieho záujmu* dieťaťa pripustiť.

Opakovane dávam do pozornosti, že aj v období pred jeho rozhodovaním maloletý [REDACTED] navštevoval otca v Bratislave [maloletý [REDACTED] je s matkou v Ružomberku od 14. augusta 2012, pričom z vykonaného dokazovania (pozri napr. výpoveď matky na pojednávaní 18. apríla 2013 alebo odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu na s. 22) vyplýva, že otec udržiaval kontakt s maloletým [REDACTED] po presťahovaní sa maloletého s matkou do Ružomberka práve v Bratislave] a predmetnú vzdialenosť medzi Ružomberkom a Bratislavou do rozhodovania všeobecných súdov opakovane absolvoval. Inak by to nebolo ani po prijatí napadnutého rozsudku, keďže ten potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorý upravil stretávanie sa otca s maloletým [REDACTED] tak, že neurčil, v ktorom meste je otec maloletého oprávnený sa stretávať s maloletým. Naopak, z odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu je zrejmé, že pôjde o byt otca maloletého v Bratislave, kde má maloletý [REDACTED] zariadenú izbu a vytvorené podmienky na bývanie: „*Súd upravuje stretávanie otca s maloletým [REDACTED] (...) tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý párny kalendárny týždeň od štvrtku od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom pripraviť a odovzdať maloletého otcovi v stanovenom čase pred bytom matky a otec je povinný po vykonaní stretnutia odovzdať maloletého matke v stanovenom čase pred bytom matky. Súd ponechal miesto odovzdávania a preberania mal. pred bytom matky, nakoľko je toho názoru, že pokiaľ otec sa rozhodne v čase po ukončení školského vyučovania resp. mimoškolských aktivít premiestniť sa s mal. do miesta jeho bydliska do Bratislavy, aj čas strávený cestou s mal. môže znamenať pre oboch zmysluplne využitý čas z hľadiska ich vzájomnej blízkosti, vzájomného prežívania spoločných chvíľ a podľa názoru súdu túto cestu môžu spojiť s rôznymi poznávacími výletmi na trase, nemusí sa jednať len o jednoduchý presun z Ružomberka do Bratislavy, príp. späť, o čo mal. nepochybne by mal záujem, ako vyplynulo z charakteristiky žiaka, keďže je to inteligentné dieťa, ktoré*

rado získava nové informácie, spoznáva nové veci, okrem iného tiež rado číta encyklopédie.“

Vzhľadom na uvedené uzatváraam, že všeobecné súdy, a teda aj krajský súd, ktorého napadnutý rozsudok bol predmetom prieskumu, vzhľadom na dokázaný skutkový stav podľa môjho názoru neodôvodnili svoje rozhodnutia o nevhodnosti striedavej starostlivosti o maloletého [REDAKOVANÉ], ktorá má byť preferovaným spôsobom úpravy vzťahu rodičov a maloletého dieťaťa relevantným spôsobom, a rozhodli tak *arbitrárne*. Napriek tomu, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, všeobecné súdy žiadnymi legitímnymi argumentmi alebo potrebou ochrany nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu neodôvodnili predmetné rozhodnutia, resp. napriek jednoznačne dokázanému skutkovému stavu, *prejavenej vôle* maloletého [REDAKOVANÉ] byť častejšie s otcom a skutočnému vzťahu maloletého [REDAKOVANÉ] k obom rodičom, všeobecné súdy pochybili, keď v okolnostiach danej veci maloletého zverili do osobnej starostlivosti matky. Závery všeobecných súdov o nevhodnosti striedavej starostlivosti nekorešpondujú s reálnym stavom vzťahov v rodine [REDAKOVANÉ] ani s dokázaným skutkovým a skutočným stavom nimi prerokováanej veci a najmä *najlepším záujmom* maloletého dieťaťa.

V Košiciach 3. augusta 2017